

Kulttuurimaisemaselvitys

Ummeljoen Lossitien lähialue, asemakaava 35/003

Kouvolan kaupunki, kaavoitus 17.11.2025

Sisällysluettelo

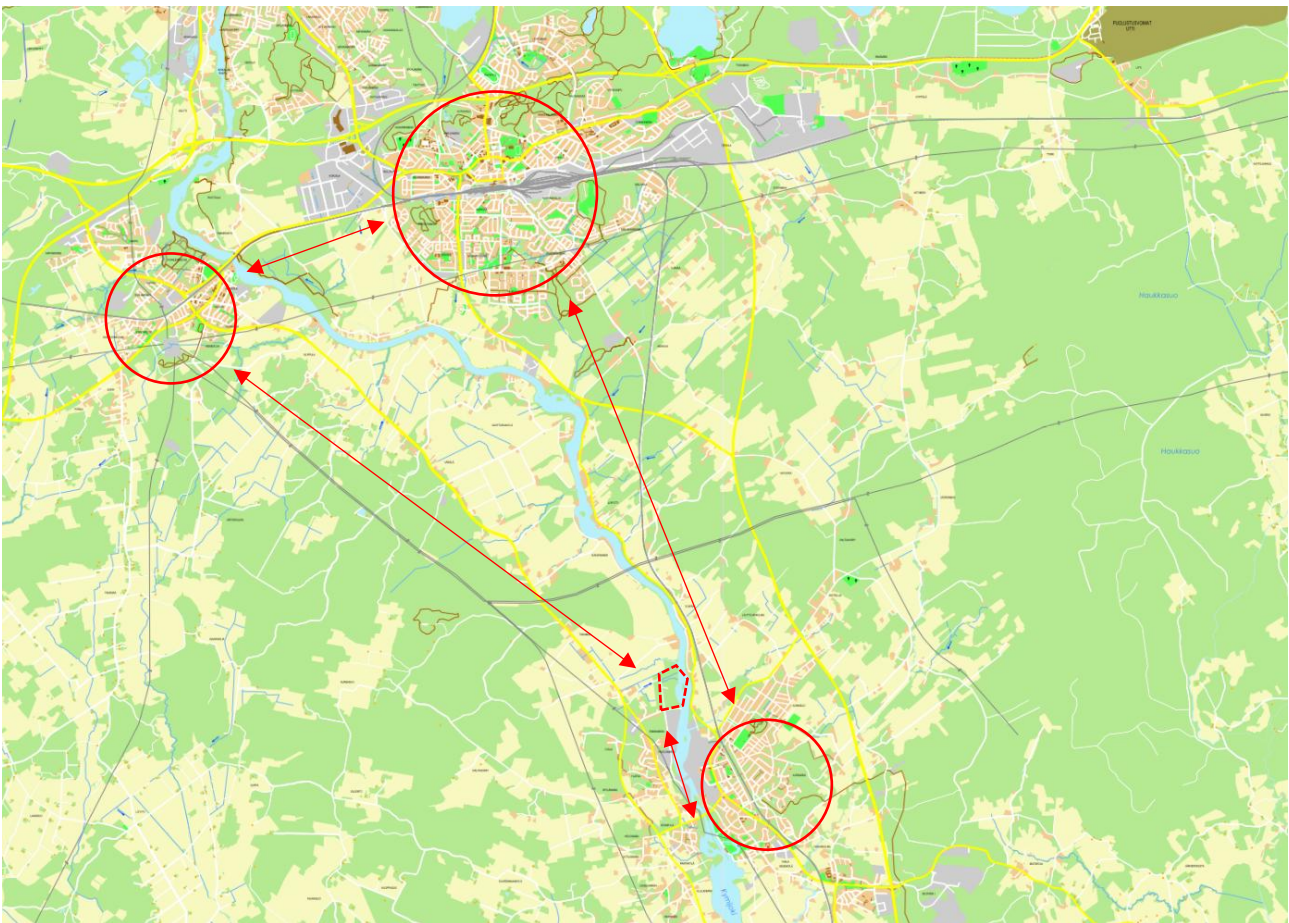
Johdanto	3
Selvityksen lähtökohdat	3
Selvityksen tarkoitus ja tavoitteet	3
Selvityksen tekijät	4
Selvitysalue	4
Tutkimusmenetelmät	4
Alueen kulttuurimaiseman yleiskuvaus	5
Maisemamaakuntajako	5
Maaperä	7
Maa-ainesten täyttö- ja ottoalueet	8
Kasvillisuus	9
Vesitalous	10
Vesistöt ja sen aiheuttamat tulvavaarat	12
Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA)	13
Arkeologinen kulttuuriperintö	15
Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY)	17
Asutus ja kaupunkirakenne	21
Maisemasynteesi	22
Rakentamisen ja maankäytön vaikutukset kulttuurimaisemaan	24
Kulttuurimaiseman historiallinen kerroksellisuus	24
Kulttuurimaiseman kokemuksellisuus	25
Maisemavaikutusten hallinta	26
Lähteet	27

Johdanto

Selvityksen lähtökohdat

Tämä kulttuurimaisemaselvitys ja maisemavaikutusten arviointi on laadittu Kouvolan kaupungin kaavoitusyksikön Ummeljoen Lossitielle laatimaan uuteen asemakaavaan ja asemakaavan muutokseen liittyen. Selitys liittyy kaavahankkeen ehdotusvaiheeseen ja kuvantaa alueen kulttuurimaisemaa ja sen arvoja sekä sitä, millä tavoin ne ovat vaikuttaneet vireillä olevaan asemakaavaratkaisuun. Selvitys on osa kaavahankkeen tausta-aineistoa.

Lossitien alue sijoittuu Kouvolan Ummeljoen asuintaajaman pohjoisosaan Kymijoen, Ummeljoentien ja niiden pohjoispuolella olevan Sepänojan väliselle alueelle. Alueen etäisyys Kouvolan keskustajamasta on noin 11 km ja 2 km Kymijoen toisella puolella sijaitsevasta Myllykosken kaupunkikeskustasta. Käytännössä etäisyydet ovat pidemmät, sillä alueen pohjois-eteläsuunnassa jakavan Kymijoki on mahdollista ylittää lähimmillään joko Korian silloilla tai Myllykosken eteläpuolella Keskikosken siltaa pitkin.

Kuva 1. Kouvolan keskustaajaman alue. Lossitien asemakaava-alue on merkitty kuvaan punaisella katkoviivalla. Kouvolan ydinkeskusta sekä Korian ja Myllykosken kaupunkikeskustat on ympyröity kuvaan. Kuva: Kouvolan kaupunki, karttapalvelu 14.11.2025.

Selvityksen tarkoitus ja tavoitteet

Kulttuurimaisemaselvityksen tarkoituksena selvittää Ummeljoen asuintaajaman pohjoisosan sekä siihen liittyvän kulttuurimaisema-alueen arvot ja ominaispiirteet. Selvityksen on tarkoitus palvella sekä alueen kaavoitusta ja eri maankäyttömuotojen yhteen sovittamista, että tarvittaessa myös varsinaista tarkempaa toteutussuunnittelua. Tässä kulttuurimaisemaselvityksessä on kartoitettu tältä valtakunnallisesti merkittävaksi arvoidulta Kymijokilaakson maisema-alueeseen kuuluvalta alueelta maisemarakenne ja -kuva, kulttuurimaiseman ja kulttuuriympäristön kannalta arvokkaat alueen osat

sekä muut erityistä huomiota vaativat kohteet. Lisäksi on tuotu esille kulttuurimaisemassa mahdollisesti olevia vauriokohtia ja arvioitu erilaisia tapoja niiden korjaamiseen ja ennaltaehkäisemiseen.

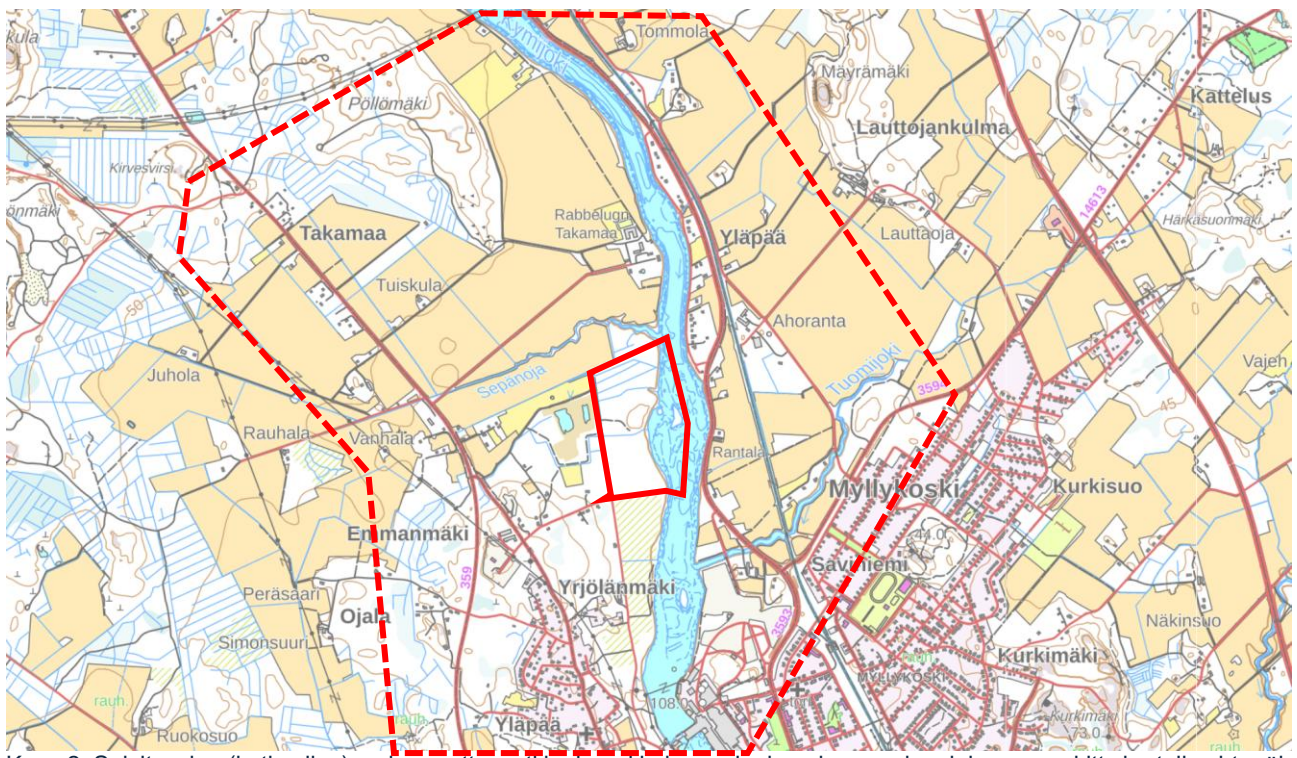
Selvityksen tavoitteena on tuoda esille ja kuvata laajemmalti Kymijokilaakson kulttuurimaisema-alueella olevia arvoja, jotta ne on mahdollista huomata ja huomioida alueella tulevaisuudessa tehtävissä muutoksissa.

Selvityksen tekijät

Kulttuurimaisemaselvityksen ovat laatineet kaavoitus- ja maisema-arkkitehti Kaisa Niilo-Rämä ja arkkitehti Hannu Purho Kouvolan kaupungin kaavoituksesta.

Selvitysalue

Kouvolan Ummeljoki sijaitsee Kymijoen varrella Kaakkois-Suomessa Kymenlaakson maakunnan keskiosassa. Selvitysalue rajautuu Kymijoen itärannalla sijaitsevan Myllykosken kaupunkikeskustan ja joen länsirannalla sijaitsevan Ummeljoen taajamaan sekä niiden pohjoispuolella olevalle pääosin viljelymaana olevalle alueelle. Varsinaista vireillä olevan Lossitien asemakaavarajausta laajempi tarkastelualue on perusteltu alueen maisemarakenteen kokonaisuuden hahmottamiseksi ja vaikutusten arvioimiseksi.

Kuva 2. Selvitysalue (katkoviiva) on huomattavasti laajempi kuin varsinainen kaava-alue, joka on merkitty kartalle yhtenäisellä viivalla.

Tutkimusmenetelmät

Kulttuuriympäristöselvityksen lähtöaineistona on käytetty alueelta aiemmin laadittuja selvityksiä ja raportteja. Tätä kirjallista aineistoa on täydennetty Kouvolan kaupungin kuva- ja paikkatietoaineistoilla, Maanmittauslaitoksen paikkatietokannan kautta käytettävissä paikkatietoaineistoilla sekä historiallisilla ilmakuvilla. Alueen maaperätietoja on selvitetty Geologian tutkimuskeskuksen maankamara-paikkatietopalvelun kautta. Alueen hydrologiset tiedot on selvitetty vesi.fi -palvelun kautta. Vesi.fi on vesiaiheisen tutkitun tiedon lähde, joka palvelee sekä kansalaisia että eri alojen

asiantuntijoita. Tietosisällön sivustolle tuottavat Suomen ympäristökeskus, ELY-keskukset, Ilmatieteen laitos ja Tulvakeskus yhteistyössä vesialan asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.

Alueelle on tehty maastokäynnit 9.10.2024, 10.4.2025, 19.8.2025 sekä 13.11.2025. Selvityksessä olevien valokuvien kuvaaja on kaavoitusarkkitehti Hannu Purho Kouvolan kaavoitusyksiköstä, ellei kuvan yhteydessä ole muuta mainittu.

Lähtöaineiston perusteella on laadittu alueelle maisema-analyysi, jota on havainnollistettu kartalla. Analyysissä selvitettiin kulttuurimaisema-alueen maisemarakennetta ja maisemakuvaa, kulttuurihistoriallisten arvojen kannalta merkittäviä kohteita sekä virkistysalueellisia mahdollisuuksia. Lisäksi arvioitiin kyseisen kulttuurimaisema-alueen muutoksensietokykyä ja mahdollisia maisemavaurioiden korjaustoimenpiteitä. Selvitykseen liittyy myös toimenpide-ehdotuksia alueen maankäytön ja rakennushankkeiden suunnittelua varten.

Kuva 3. Näkymä Anjala - Koria maantien ja Rabbelugn-kartanoalueelle menevän tien risteyksestä. Kymijoen rannan ja Ummeljoen Emmamäen lakialueen puustoiset kohdat rajaavat alueen kulttuurimaisematilaa. Lössitien sijainti on merkitty kuvaan punaisella nuolella ja Myllykosken tehdasalueen savupiippu sinisellä nuolella.

Alueen kulttuurimaiseman yleiskuvaus

Maisema muodostuu geomorfologisista ja ekologisista tekijöistä sekä ihmisen tuottamista kulttuurihistoriallisista vaikutteista, jotka ovat niin sanotut maiseman perustekijät. Perustekijöiden ja niiden keskinäisen vuorovaikutuksen lisäksi maisema muodostuu visuaalisesti hahmotettavasta ilmasusta eli maisemakuvasta. Maisema on jatkuvasti muuttuva ympäristöllinen ja tilallinen kokonaisuus, jonka jokainen tilassa liikkuva kokee hieman eri tavalla.

Maisemamaakuntajako

Tässä kulttuurimaisemaselvityksessä käsiteltävä alue sijoittuu maisemamaakuntajaossa (*Ympäristöministeriön maisema-aluetyöryhmän mietintö 1992*) Eteläisen rantamaan maisemamaakunnan Eteläisen viljelyseudun ja Kaakkoisen viljelyseudun vaihettumisvyöhykkeelle.

Eteläinen rantamaa on korkokuvaltaan pääasiassa alavaa, mutta pienpiirteisyydessään hyvin vaihtelevaa. Alue on muinaista merenpohjaa. Maiseman peruselementtejä ovat pohjoista etelään suuntautuvat jokilaaksot ja niiden laajat viljavat tasangot sekä näiden välissä olevat kumpuilevat metsäiset ja paikoin paljastuneet kallioalueet. Alue kuuluu pääasiassa eteläboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen, jonka kasvillisuus on rehevää. Metsät ovat usein kuusivaltaisia havumetsiä. Soiden osuus on pienempi kuin muualla maassa. Maatalouden pitkä perinne näkyy maisemakuvassa. Asutus on vanhastaan keskittynyt savikkoalueille sijoittuvien peltojen ja niitä halkovien liikenneväylien varsille. Kymijoen varrella olevalla leveällä jokilaakso-alueella asutus on tiheämpää kuin seudulla yleensä.

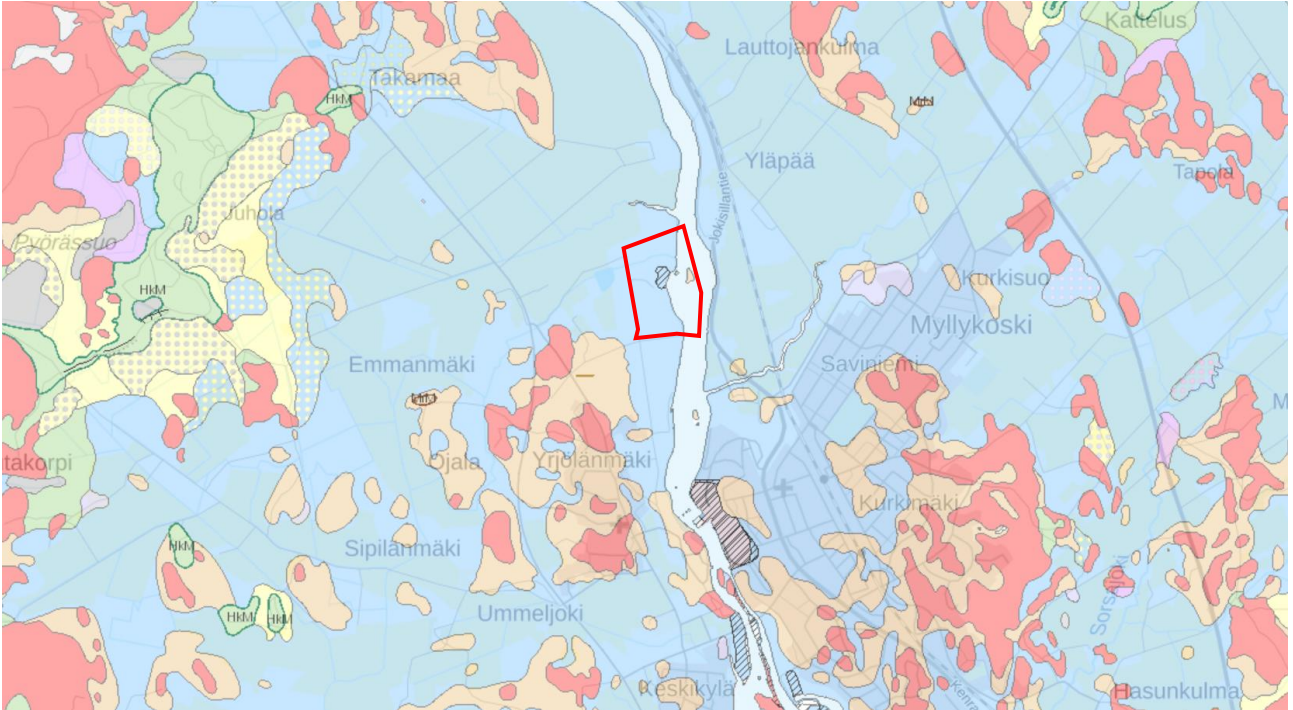
Kuva 4. Ilmakuva suunnittelualan pohjoisosaan idän suunnalta. Peltoalueen rajausta näkyy erittäin hyvin alueelle istutetun kuusimetsän ansiosta (1). Alueen läpi kulkevan tien länsipuolella olevaa metsää ei ole vielä kaadettu savenottoaikan kohdalta (2). Täyttöalueen rajausta (3) on näkyvillä kuvassa. Kuva Lentokuva Vallas Oy, Hannu Vallas 1.8.2015.

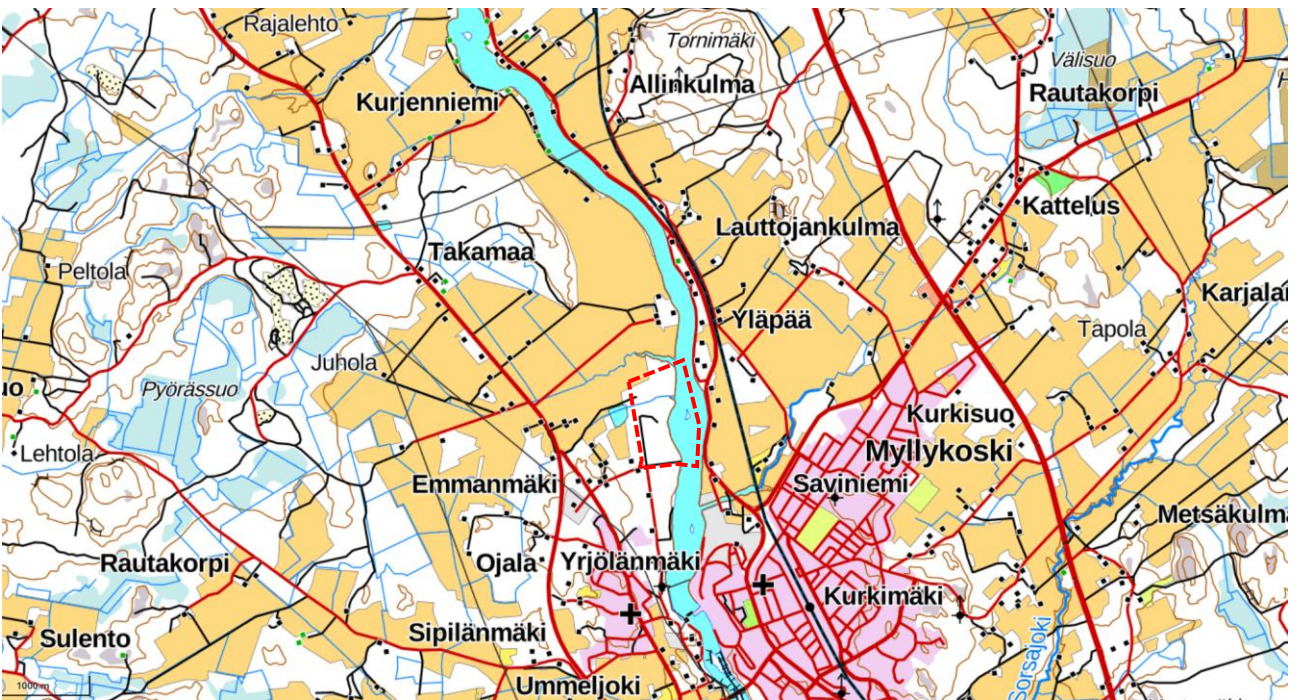
Kuva 5. Selvitysalueen pohjoisosa sisältää ns. Takamaan suoran (4) ja Kymijoen välisen alueen. Kuvan oikeassa alareunassa on Rabbelugn kartanoalueen pihapiiri (5). Kuva Lentokuva Vallas Oy, kuvaaja Hannu Vallas, 1.8.2025.

Maaperä

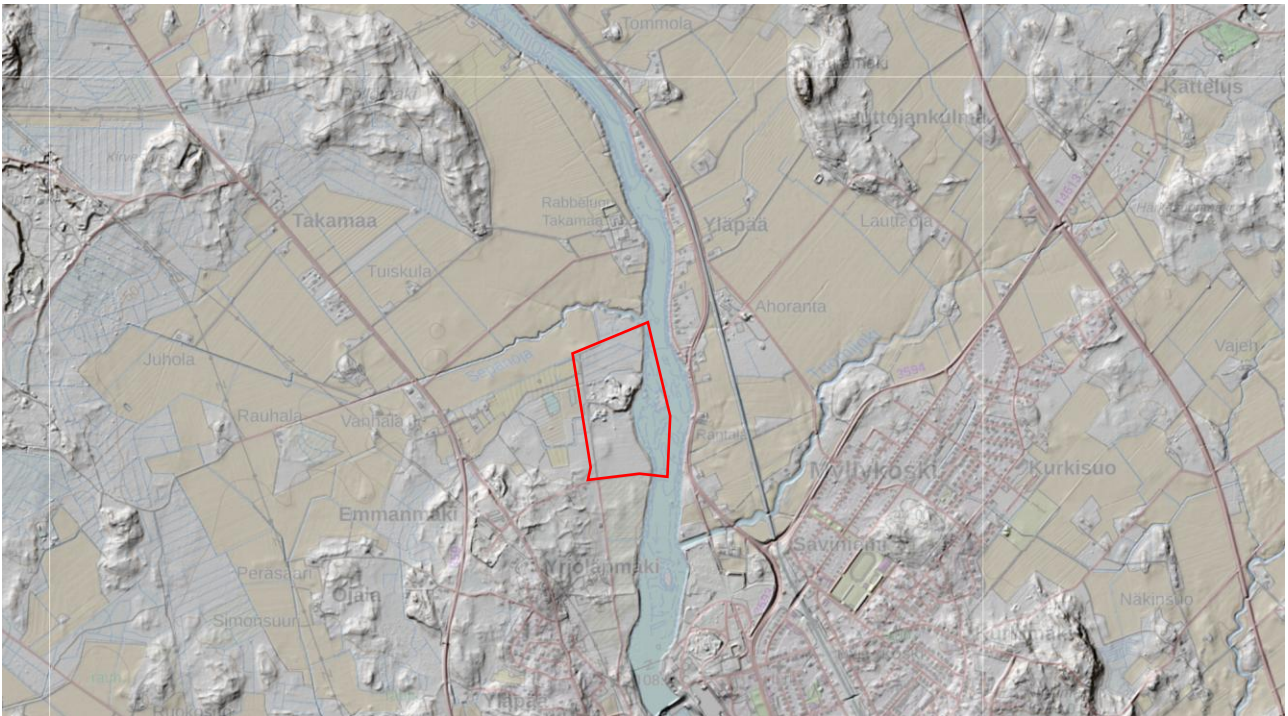
Geologian tutkimuskeskuksen Maankamara-karttapalvelun perusteella Ummeljoen lähialueen kallioperä muodostuu rapakivigraniiteista, pääosin viborgiittista. Lisäksi murroslinjojen halkomassa kallioperässä on pyterliittia sekä vähäisemmässä määrin tasarakeista rapakivigraniittia. Kallio ulottuu maanpinnalle Emmanmäen, Yrjölänmäen ja Takamaan Pöllömäen alueilla. Alueella olevien kallioiden kokonaisuuksien ympärille ja niiden huippujen väleihin on kerääntynyt laajoja hiekkaisia alueita.

Kuva 6. Alueen maaperäkarta. Kartalla olevat siniset alueet ovat savea, keltainen hiekkaa, punainen moreenia ja kalliota. Vireillä olevan asemakaavan alue on merkitty kuvaan punaisella aluerajauksella. Alueella oleva täyttöalue on kuvattu kartalla mustalla vinoviivalla. Kuva. Geologian tutkimuskeskuksen, maankamara, vierailtu 16.11.2025.

Kuva 7. Alueen peruskarttaote, josta näkyy kuinka laajalti Ummeljoen ja Myllykosken taajamien pohjoispuolella olevat savikot ovat nykyisin peltoviljelyksessä. Alueen asutus on sen sijaan keskittynyt kallio- ja hiekkaluille. Kaava-alue on merkitty kartalle punaisella katkoviivalla. Lähde: Maanmittauslaitos, paikkatietoikkuna, viimeksi vierailtu 16.11.2025.

Kuva 8. Alueen maastomallin ja pohjakartan yhteiskuvasta näkyy, kuinka muinainen Kymijoki on levinnyt laajalle alueelle Myllykosken taajaman pohjoispuolella ennen purkautumistaan alas Myllykoskesta. Joen virtauksen hidastuminen on tuonut alueelle runsaasti hienojakoisia maalajeja, joista alueen laaja savikko on syntynyt. Kaava-alue on merkitty kartalle punaisella viivalla. Lähde: Maanmittauslaitos, paikkatietokkuna, viimeksi vierailtu 16.11.2025.

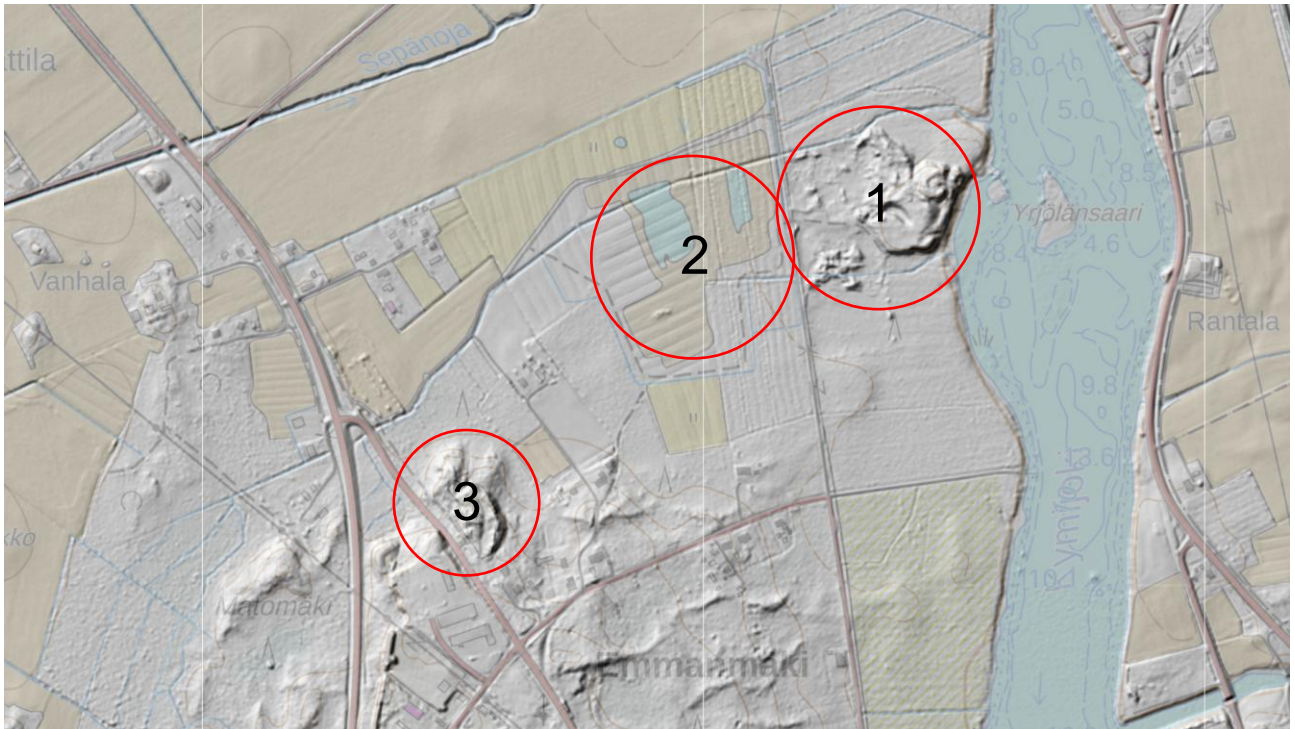
Kymijoen ranta-alueiden maaperä koostuu pääsääntöisesti savesta. Savikerroksen paksuus on Lossitien pohjoispuolella vuonna 2025 tehtyjen maaperäkairauksen perusteella 5–7 metriä. Savikerros koostuu erilaisesta savesta, siltistä, löyhästä ja kovasta savesta. Aivan Kymijoen rannan läheisyydessä otettujen maanäytteiden vesipitoisuudet vaihtelivat välillä 41–51 %. Pintamaakerroksen alla olevan tiiviin savi- ja silttikerroksen vuoksi alueelle tulevat hulevedet eivät juurikaan imeydy syvemmälle alueen maaperään.

Maa-ainesten täyttö- ja ottoalueet

Lossitien pohjoispuolisella alueella sijaitsee täyttöalue (kuvassa 9 alue 1), jolle on tietävästi läjitetty Myllykosken tehdasalueen muutoksista tulleita maa-aineksia 1990-luvulla. Alue sijoittuu Kymijoen ranta-alueelle Yrjölänsaaren kohdalle. Täyttöalue nousee noin kahdeksan metriä ympäröivää maanpintaa korkeammalle tasolle, joten se muodostaa selkeästi alueen perustasosta nousevan kumppareen. Se ei tällä hetkellä erityisesti erotu alueen maisemassa, sillä se kasvaa kokonaisuudessaan nuorta ja tiheää lehtipuustoa. Kyseisen täyttöalueen maaperän tilaa on tutkittu kairauksin, koekuopin ja laboratoriotestein vuonna 2025 ja sen sisältämät pilaantuneet maat tarkoitus puhdistaa vuonna 2026.

Sepänojan eteläpuoleisella alueella sijaitsee laaja maa-aineksenottoalue (kuvassa 9 alue 2). Alueella on suurikokoisia noin 4 metriä syviä monttuja. Alueelta on kaivettu savea Keltissä sijaitsevan lecasoratehtaan raaka-aineksi. Maanotto jatkuu vuoteen 2030 asti. Tiedossa ei ole millä tavoin alue on tarkoitus maisemoida maanoton jälkeen. Vaikka altaat ovat hyvin laajoja, niin alueen maanpinnan tasaisuuden vuoksi ne eivät erotu alueen kulttuurimaisemassa.

Toinen täyttöalue (kuvassa 9 alue 3) sijoittuu Ummeljoentien ja Lossitien risteysalueelle, jossa sijaitsee paikallisen maansiirtoyrityksen varastoalue ja toimipiste. Tämäkin täyttöalue on metsittynyt, eikä se erotu kulttuurimaisemassa.

Kuva 9. Maa-aineisten ottoalue ja täyttöalueet merkittynä alueen karttapohjalle. Maa-aineiden ottoalueen kuopat ovat niin uusia, että niitä ei ole mukana alueen maanpinnan keilausaineistossa. Kuva: Maanmittauslaitos, paikkatietoikkuna.

Kuva 10. Näkymä savenottoalueelta marraskuussa 2025. Nuolella merkitty Lossitien varressa jo oleva suurikokoinen rakentaminen jää kaukonäkymässä lähes kokonaisuudessaan olemassa olevan puuston taakse.

Kuva 11. Savenottoalue kuvattuna pohjoiseen peltoalueiden suuntaan keväällä 2025.

Kasvillisuus

Selvitysalue sijaitsee eteläborealisella metsäkasvillisuusvyöhykkeellä 2a, Lounaismaa. Maanmittauslaitoksen historiallisten ilmakuvien perusteella alueen puusto on enintään varttunutta, tai nuorempaa. Luonnonvarakeskuksen Puuston latvuspeittävyys, lehtipuut (%) 2021 –paikkatietoaineiston perusteella selvitysalueen pohjoisosa on havupuuvaltainen, kun taas muualla alueella kasvaa runsaasti myös lehtipuita. Metsien monimuotoisuusaineistojen perusteella selvitysalueen metsä ei ole

alueellisesti, eikä valtakunnallisesti arvioiden erityisen monimuotoista ja lahoppuupotentiaali on verraten alhainen. Selvitysalue ei sijaitse luonnonsuojelualueella, eikä suojelualueen välittömässä läheisyydessä. Lähtötietojen mukaan selvitysalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse Metsälain (1093/1996) 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Kymijokeen laskevien ojien varsista Sepänoja on arvioitu arvokkaaksi lehtomaiseksi ympäristöksi.

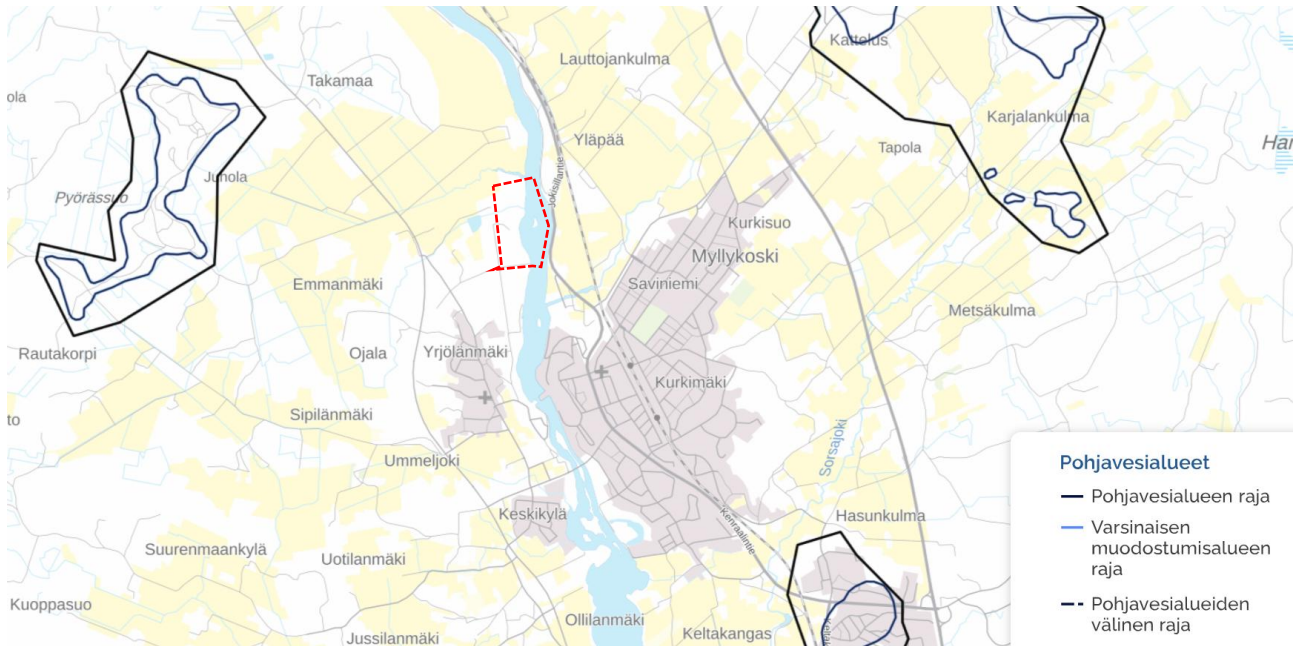
Ummeljoen alueen mäkimaastojen metsäkasvillisuus vaihtelee karuhkoista kangasmaista pieniin lehtomaisiin metsiköihin. Osa alueella aiemmin olleista vanhoista peltoalueista on metsitetty. Alueen läpi Kymijokeen laskevien ojien varsilla oleva kasvillisuus on rehevää ja monipuolista. Ojien varsilla kasvaa myös suurikokoista lehtipuustoa. Kymijoen ranta-alueen kasvillisuus on lehtomaista. Alueelta tehtyjen luontoselvitysten mukaan Kymijoki muodostaa useita erilaisia vesielinympäristöjä ja sen rakentamattomilla ranta-alueilla on rantalehtoja, suurruohovaltaisia tulva-alueita ja ruovikkorantoja.

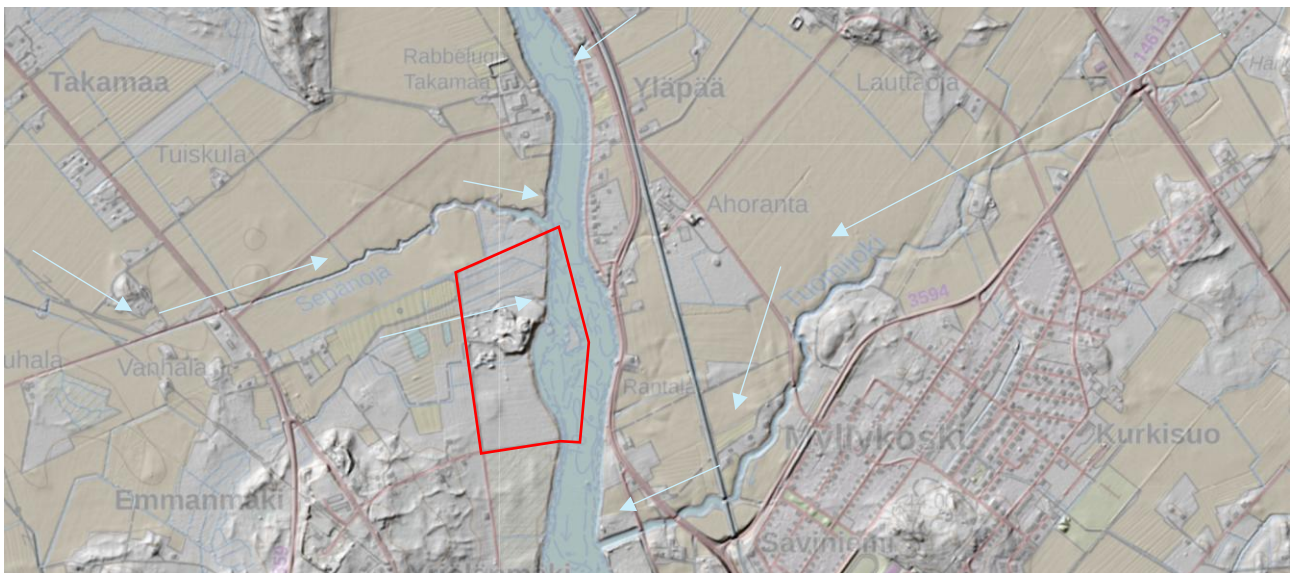
Vesitalous

Ummeljoen Lossitie ei sijaitse pohjavesialueella, pohjaveden muodostusalueella tai vedenottamoiden suoja-alueella. Lähin pohjavesialue on noin 2,7 kilometrin etäisyydellä lännessä sijaitseva vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue Takamaa (0575404). Suunnittelualueelle on asennettu keväällä 2025 alueen perustamisselvityksen maastotöiden yhteydessä kaksi pohjaveden tarkkailuputkea. Selvityksen mukaan alueella oleva pohjavesi on lievästi paineellista ja sen lisäksi alueelta otettujen maanäytteiden vesipitoisuudet vaihtelivat välillä 41–50,8 %. Kyseiset asiat tulee huomioida alueen rakentamisessa. Kymenlaakson Vesi Oy teki kesällä 2025 tarkastelun Ummeljoentien ja Kymijoen välisen alueen hulevesien hallintaan liittyen. Selvityksen mukaan nykytilanteessa hulevedet kulkevat avo-ojia pitkin itään Kymijokeen.

Kymijoki kulkee pohjois-eteläsuunnassa alueen keskeltä. Joki sijoittuu noin 2–3 metriä ympäröivää aluetta matalammalle korkeustasolle. Selvitysalueella Kymijokeen laskee kaksi suurempaa valtaojaa, joen länsipuolelta Sepänoja ja Tuomijoki joen itäpuolelta. Kyseisten ojien laskukohtat ovat uurtaneet syväköt uomat Kymijoen rantapenkereen maankamaraan ja kuljettavat kiintoainesta ja ravinteita Kymijokeen. Niiden valtaojien lisäksi alueella on myös useita pienempiä laskuojia mm. Yläpäässä ja Ummeljoen puolella.

Kuva 12. Alueen läheisyydessä olevat pohjavesialueet. Ummeljoen Lössitie alue on merkitty kartalle punaisella katkoviivalla. Lähde: <https://www.vesi.fi/karttapalvelu/>, viimeksi vierailtu 16.11.2025.

Kuva 13. Alueen valtaojajärjestelmä kerää ja johtaa laajan alueen hulevedet Kymijokeen. Kymijoen itäpuolella olevan Tuomijoen suu on kaivettu kanavamaiseksi sen vieressä olevan tehtaan puutavarakentän muutostöiden yhteydessä. Kaava-alue on merkitty kuvaan punaisella aluerajauksella. Kuva: Maanmittauslaitos, paikkatietoikkuna.

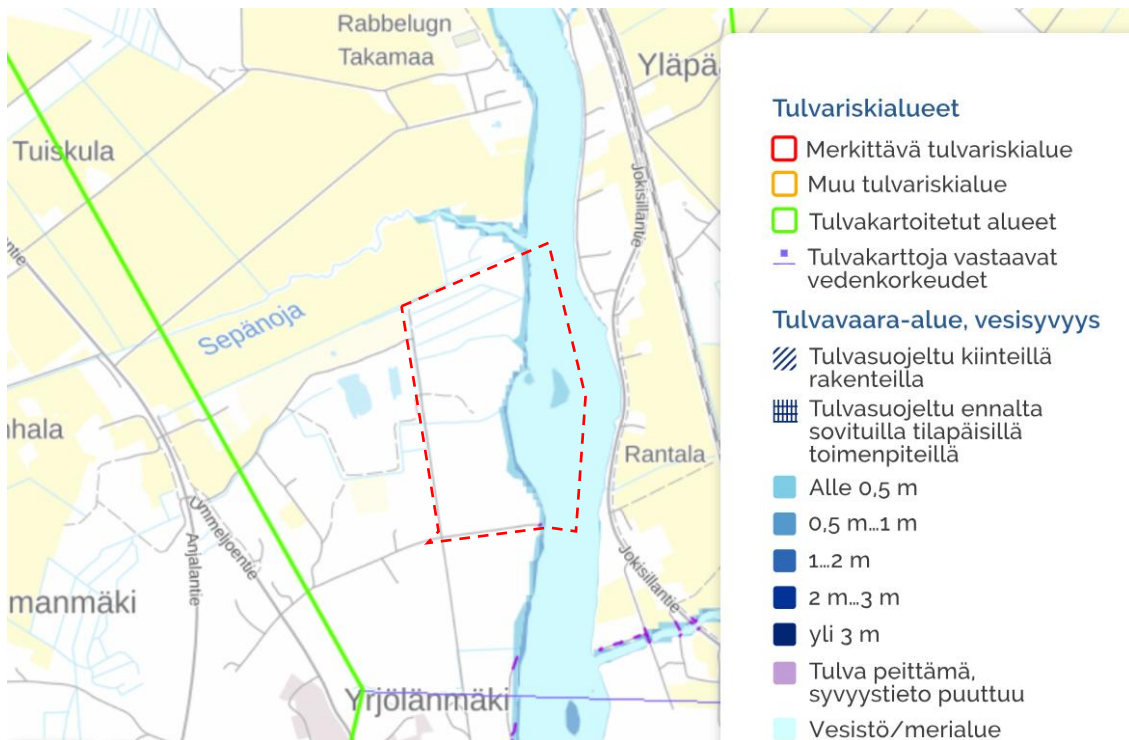
Kuva 14. Näkymä Ummeljoen puolelta Myllykosken vesistökeskukselta. Kuvan vasemmassa reunassa näkyvät kaukomai-
semaa hallitsevat Myllykosken tehdasalueen rakennukset (sininen nuoli) ja Yrjölänsaari (keltainen nuoli). Kuvan oikeassa
reunassa on Sepänojan suualue (vihreä nuoli) ja sen oikealla puolella Rabbelungin kartanoalueen pihapiirin puustoa
(punainen nuoli).

Kuva 15. Ilmakuvan ja maastomallin yhdistelmästä käy ilmi se, että alueen valtaojien varrella oleva puusto muodostaa alueelle maisematilaa rajaavia elementtejä. Kaava-alue kuvassa punaisella. Kuva: Maanmittauslaitos, paikkatietoikkuna.

Vesistöt ja sen aiheuttamat tulvavaarat

Kymijoen veden keskivirtaama Myllykosken kohdalla on 213 m³/s. Kyseisellä kohdalla vesistön tulvaraja on 500 m³/s. Käytännössä alueen alimman tulvakorkeuden määrittää Myllykosken voimalaitoksen padon yläpinnan korkeus, joka sijoittuu noin korkeusasemalle +41 mpy. Ummeljoen kohdalla Kymijoen ranta-alueiden korkeusasema on selkeästi tätä korkeampi, joten varsinainen tulvalle altis alue sijoittuu joen ranta-alueille ja Kymijokeen laskevien ojen suistoihin.

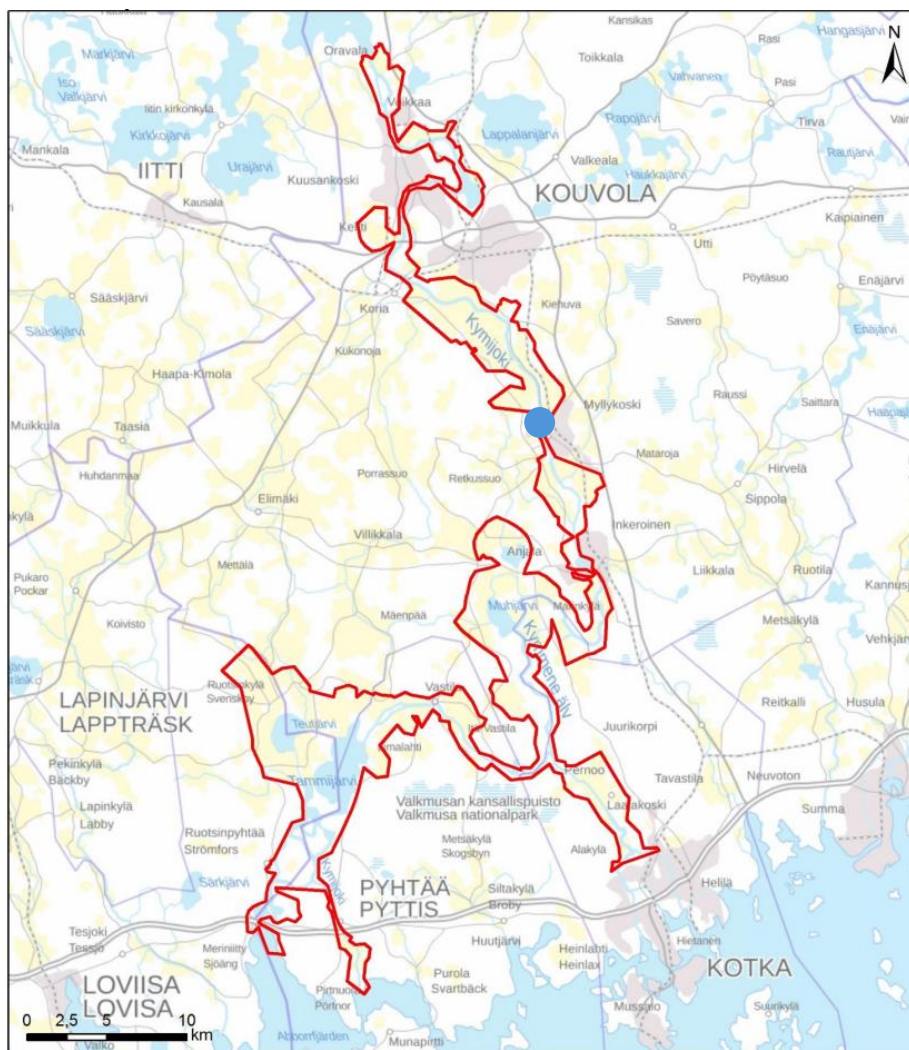

Kuva 16. Kuvassa on sinisellä värillä esitetty vaarallinen kerran 100 vuodessa toistuvan tulvan alue. Lossitie asemakaava-alue on merkitty kartalle punaisella katkoviivalla. Lähde: <https://www.vesi.fi/karttapalvelu/>, viimeksi vierailtu 16.11.2025.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA)

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA) ovat Suomen maaseudun edustavimpia kulttuurimaisemia, joiden arvo perustuu monimuotoiseen kulttuurivaikutteiseen luontoon, hoidettuun viljelymaisemaan ja perinteiseen rakennuskantaan. Suomessa on 186 valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden inventointi kattaa koko Suomen. Ylä-Lapin kohteet ovat pääpiirteiltään saamelaisia kulttuurimaisemia, jotka edustavat poronhoitoon ja muihin luontaiselinkeinoihin perustuvia maisematyppejä. Merialueiden kohteisiin sisältyy saaris-toalueiden elinkeinomaisemia. Mukana on myös metsätalouden maisematyppejä sekä historiallisesti ja maisemallisesti huomattavia maisemanähtävyyksiä.

Maisema-alueistauksen kohde nro 55 on nimeltään *Kymijokilaakson kulttuurimaisema*. Kyseinen alue on laaja ja arvokas kokonaisuus, jota luonnehtivat historiallinen maaseutuasutus kartanokulttuureineen, laajat viljelyalueet, monipuoliset luontokohteet sekä teollisuushistorian leimaamat maisemat. Koko alueen pinta-ala on 26035 ha, josta kosteikkoja ja avointa suota on 670 ha, maatalous-alueita 10118 ha, metsiä sekä avoimia kankaita ja kalliomaita 9173 ha, rakennettuja alueita 1885 ha ja vesialuetta 4289 ha. Kohdekuvauksen mukaisesti alue jakaantuu maisemamaakuntana eteläistä rantamaahan ja itäiseen Järvi-Suomeen. Maisemaseutuna alue sijoittuu eteläiseen ja kaakkoiseen viljelyseutuun.

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue 2021

Kuva 17. Kymijokilaakson maisema-alue on merkitty punaisella aluerajauksella kartalle. Ummeljoen Lossitien sijainti kyseisellä alueella on merkitty kuvaan sinisellä ympyrällä. Kuva: ympäristöministeriö.

Alueen kulttuurimaiseman olennaisimpia arvotekijöitä ovat laajat avoimet näkymät, monet perinteisestä kylä- ja elinkeinorakenteesta kertovat maisemat sekä kulttuurihistorialliset arvokohteet. Kymijokilaaksossa on useita merkittäviä luontokohteita, joiden arvot on turvattu erilaisin luonnonsuojelutatuksin.

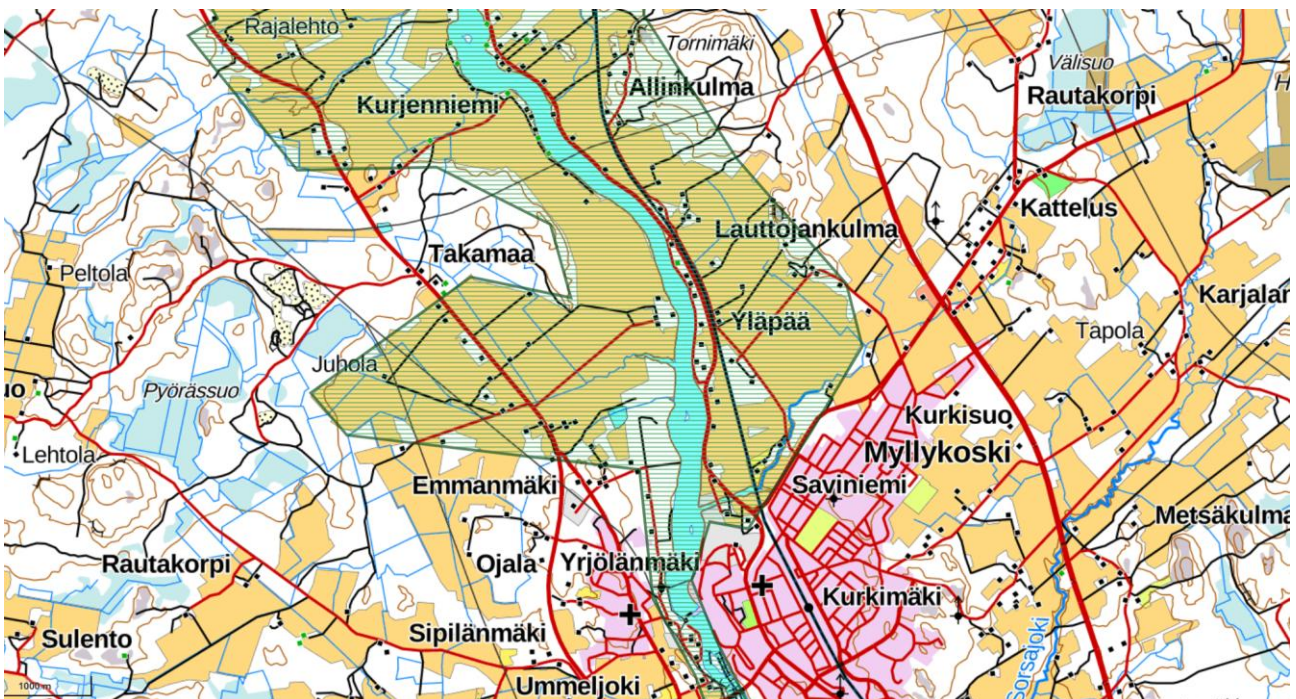
Ummeljoen Lossitien alue sijoittuu kokonaisuudessaan Kymijokilaakson kulttuurimaisema -nimiselle maisema-alueelle.

Selvitykseen liittyvässä kohdekuvauksessa mainitaan alueen maisemakuvasta seuraavaa.

Kymijokilaakson kulttuurimaisema koostuu monimuotoisista jokivarsimaisemista, jotka ulottuvat Ensimmäisen Salpausselän pohjoispuolelta Suomenlahdelle. Laajimmat viljelymaisemat aukeavat pohjoisessa Salpausselän ja Myllykosken välisillä savikoilla, jossa pellot reunustavat Kymijoen rantoja avarimmillaan usean kilometrin levyisenä vyöhykkeenä. Laajoja viljelyksiä on myös Muhjärven ja Teutjärven ympäristössä. Jokivarren keskijuoksun viljelymaisemia luonnehtivat suuret kartanot ja niitä ympäröivät yhtenäiset viljelyalat. Kymijoen keski- ja alajuoksujen viljelyalat ovat selvästi pienipiirteisempiä.

Kulttuurimaiseman ydin on itse Kymijoki, joka laajenee paikoin järvioltaiksi tai jakautuu moniksi haaroiksi. Jokivarressa näkyy hyvin Kymijoen suistokehitys. Esimerkiksi Hurukselan kylässä perinteistä kyläkuva elävöittävät useat joen vanhalle suistoalueelle syntyneet uomat. Jokilaakson kulttuurivaikutteiseen maisemaan tuovat vaihtelua myös koskiset jokiosuudet sekä monenlaiset ranta- ja vesistöalueiden luontotyypit.

Kokonaisuudessaan alue on moni-ilmeinen ja kulttuurihistorialtaan rikas. Huomattavan kartanokulttuurin ja viljelyhistorian ohella jokivarressa on runsaasti teollisuushistoriallisia arvokohteita, ja paikoitellen tehtaat näkyvät kauas alavassa laaksossa. Alueen maatalousmaisemassa vaihtelevat perinteiset pienimuotoiset viljelynäkymät, monokulttuurinen suurviljelymaisema sekä kaupunkialueiden lähellä nousseet taajamamaiset asuinalueet. Osa alueen uusista tielinjoista rikkoo muutoin varsin ehyttä maisemakuva.

Kuva 18. Kymijokilaakson kulttuurimaisema-alue kuvattuna alueen pohjakartalla. Lähde: Museovirasto, karttapalvelu, viikoksi vierailtu 16.11.2025.

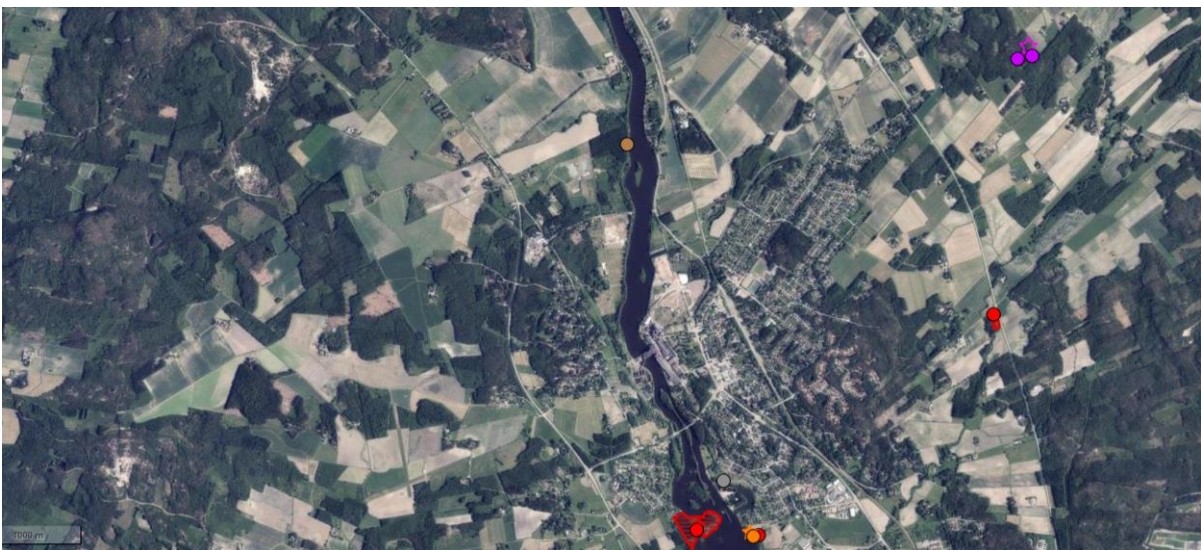

Kuva 19. Kymijokilaakson kulttuurimaisema-alue kuvattuna alueen ilmakuvassa. Lossitie asemakaavan alue on merkitty kuvaan punaisella aluerajauksella. Lähde: Museovirasto, karttapalvelu, viimeksi vierailtu 16.11.2025.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Selvitysalueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia kohteita (VARK). VARK-alueiden perustana on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukainen arkeologisten kohteiden inventointi, joka kattaa koko Suomen Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Inventointi on hyväksytty valtioneuvostossa 7.11.2024 ja tuli voimaan 1.3.2025.

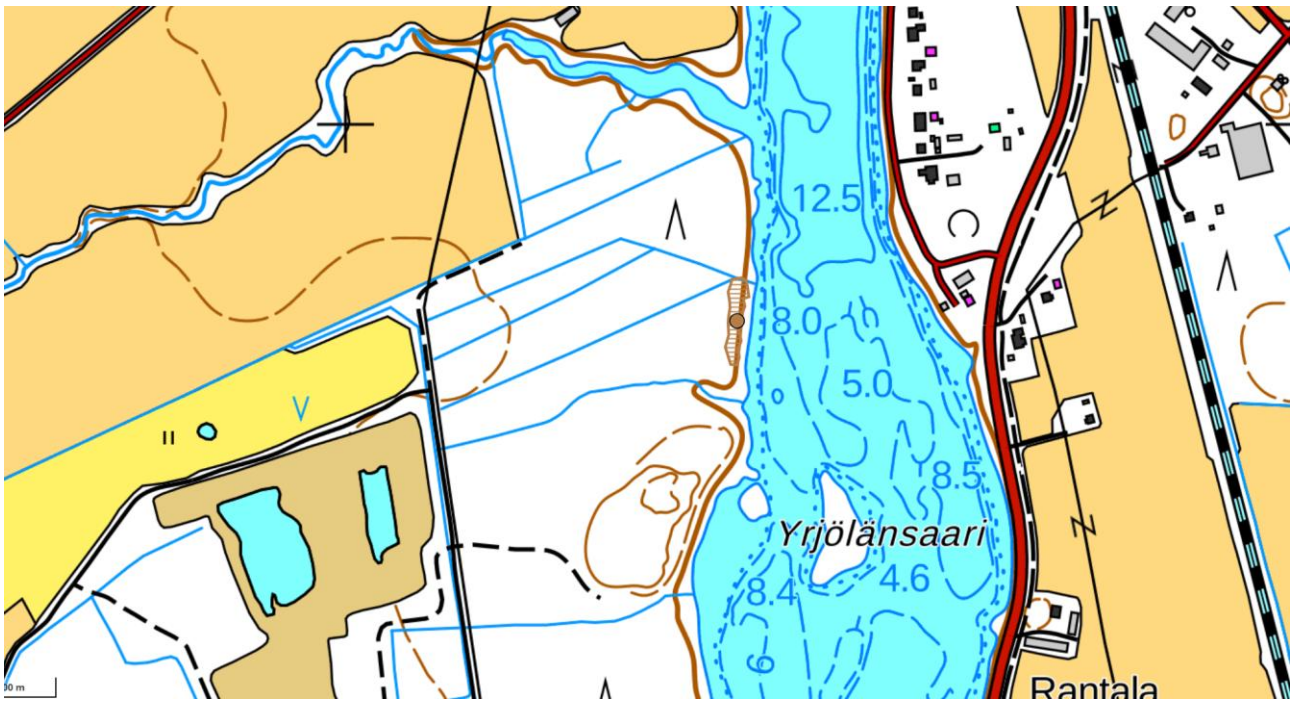
Selvitysalueella sijaitsee yksi museoviraston muinaisjäännösrekisteriin merkitty kohde. Kyseinen kohde ei kuitenkaan ole varsinainen muinaisjäännös, vaan Sepänoja-niminen muu kulttuuriperintökohde (tunnus nro 1000095097). Kyseessä on toisen maailman sodan aikainen Kymijokiliinaan liittyvä taisteluhauta ja sen kohdekuvaus kuuluu seuraavasti. *”Taisteluhauta sijaitsee Kymijoen länsirannalla sijaitsevassa kosteassa kuusimetsässä. Alue on tasaista, vanhaa peltoa. Etäisyyttä taisteluhaudalta vesirajaan on 10–20 m. Kohde on Toisen maailmansodan aikaisen Salpalinjan Kymilinjän säilynyt pätkä. Taisteluhautaan on tuotu maa-ainesta kuluneina vuosikymmeninä, sillä taisteluhaudan syvyys on nykyisin korkeintaan 1 m.”* Kohde on inventoitu vireillä olevan kaavatyön aikana ja merkitty rekisteriin 30.10.2025.

Kuva 20. Ilmakuva selvitysalueelta. Kuvaan on merkittynä alueella olevat muinaisjäännösrekisterin alue- ja pistekohteet. Lähde: Museovirasto, karttapalvelu, viimeksi vierailtu 16.11.2025.

Kuva 21. Selvitysalueella sijaitsee yksi tiedossa oleva arkeologinen kohde, toisen maailmansodan aikainen Kymijokilinnan taisteluhauta, kohde Sepänoja. Lähde: Museovirasto, karttapalvelu, viimeksi vierailtu 16.11.2025.

Kuva 22. Arkeologinen kohde esitettynä alueen peruskartalla. Lähde: Museovirasto, karttapalvelu, viimeksi vierailtu 16.11.2025.

Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY)

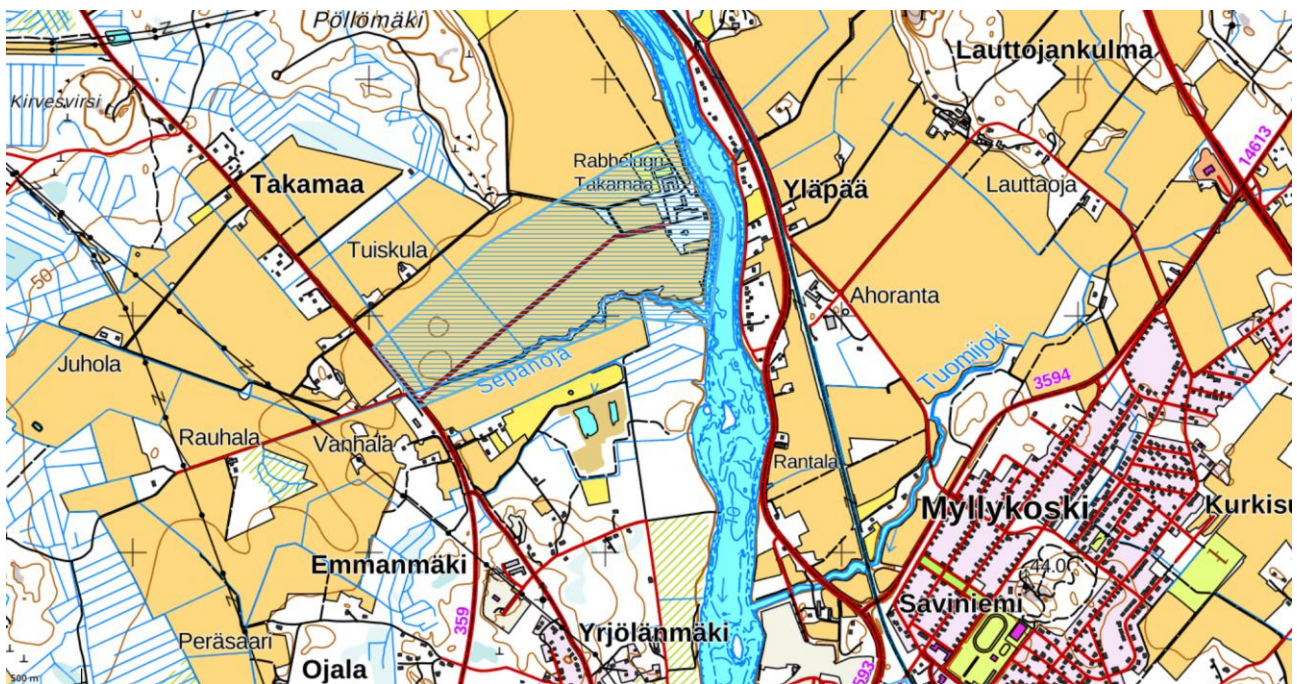
Valtakunnallisen RKY-inventoinnin kohteet antavat alueellisesti, ajallisesti ja kohdetyypeittäin monipuolisen kokonaiskuvan maamme rakennetun ympäristön historiasta ja kehityksestä.

RKY on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston päätöksellä otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen.

Valtioneuvoston valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskeva 14.12.2017 tehty päätös tuli voimaan 1.4.2018. Päätös edellyttää, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot, kohteiden alueellinen monimuotoisuus ja ajallinen kerroksisuus turvataan maakuntien suunnittelussa ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan suomalaisen kulttuuriympäristön kokonaisuus perustuu viranomaisten laatimiin valtakunnallisiin inventointeihin, jotka koskevat valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita, valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY) ja valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia kohteita.

Ummeljoen Lossitien alueen läheisyydessä sijaitsee kaksi RKY-aluetta Anjalan historiallinen ympäristö ja Myllykosken teollisuusympäristö.

Kohde: Anjalan historiallinen ympäristö on laaja, useita erilliskohteita sisältävä kulttuuriympäristökokonaisuus. Sen pohjoisin osa-alue, Rabbelugn-kartanon ja sen lähialueen käsittävä kulttuuriympäristökokonaisuus sijoittuu Ummeljoen Sepänojan, Anjala – Korja maantien ja Kymijoen rajaamalle alueelle. Kyseiseen kohteeseen sisältyy kartanon varsinaisen pihapiirin lisäksi alueelle johtava koivukujanne, Sepänoja ja sen läheisyydessä olevat peltoalueet.

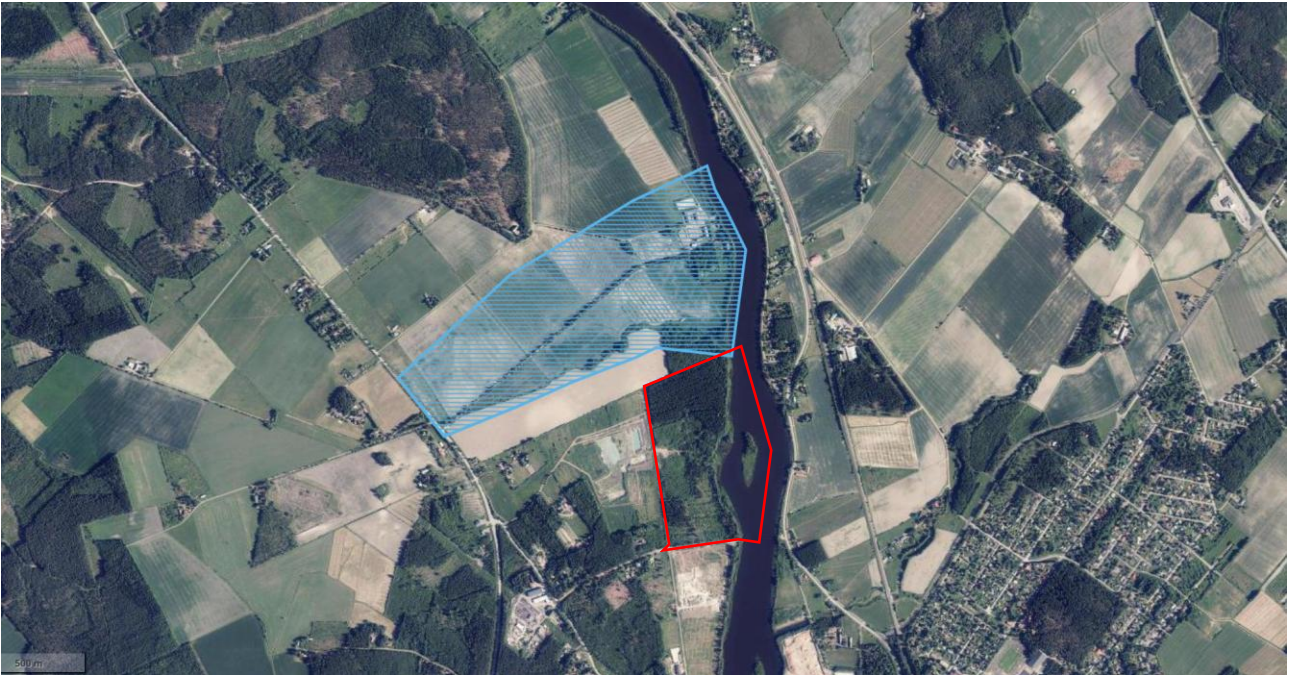

Kuva 23. Rabbelugn-kartanoalueen RKY- kohderajaus on kuvattu sinisellä aluerajauksella alueen pohjakartalla. Lähde: Museovirasto, karttapalvelu, viimeksi vierailtu 16.11.2025.

Anjalan historiallisen ympäristön RKY-kohteen kuvauksessa mainitaan Rabbelugn-kartanoalueesta seuraavaa:

Anjalan kartanokulttuuria rakennuksineen, laajoine viljelyksineen ja koivukujineen edustavat vanhat Wrede-suvun kartanot Anjalan kartano, Rabbelugn (Takamaa), Wredeby ja Rauhamaa. Anjalan rälssistä 1805 erotettuun Takamaan kartanoon johtaa

puolitoista kilometriä pitkä koivukujanne, jossa entiset peltolohkojen rajat on merkitty kuusilla. Päärakennus on valmistunut 1820.

Kuva 24. Rabbelugn-kartanoalueen RKY- kohderajaus esitettynä ilmakuvan päällä. Asemakaavahankkeen rajaus on merkitty kuvaan punaisella rajauksella. Lähde: Museovirasto, karttapalvelu, viimeksi vierailtu 16.11.2025.

Kuva 25. Rabbelugn-kartanoalue idän suunnalta tarkasteltuna. Kuva Lentokuva Vallas, kuvaaja Hannu Vallas, 1.8.2015.

Kohde: Myllykosken teollisuusympäristö sijaitsee Kymijoen itärannalla ja muodostaa teollisuusympäristön, johon kuuluu teollisuuslaitoksen lisäksi kokonainen yhdyskunta kirkkoineen, kouluineen, kerhoineen ja asuntoalueineen. Myllykosken teollisuusalueen rakentamista leimaa yhtenäinen, ennen kaikkea arkkitehti Wäinö Gunnar Palmqvistin 1920- ja 1930-luvulla luoma arkkitehtuuri. Aluetta kuvataan sen RKY-kohdekuvauksessa seuraavasti.

Arkkitehti W.G. Palmqvist suunnitteli Myllykosken tehtaan vesi- ja höyryvoimalaitoksen, puuhiomon, paperitehtaan, korjauspajan, pääkonttorin, virkailijaklubin ja lukuisia asuinrakennuksia. Hiomo ja vesivoimalaitos ovat valmistuneet 1929 ja paperitehdas 1933. Punatiilisiä tuotantorakennuksia on myöhemmin laajennettu.

Myös tehtaan asuntoalueet on rakennettu 1920–1930-luvulla. Myllykoskentien varrella on kaksikerroksisia asuintaloja sekä kaupunkikuvan kannalta tärkeä torialue, jonka reunamilla ovat seurantalo, kirkko ja joukko liikerakennuksia. Myllykosken päätyornillinen tiilikirkko ja suuri seurantalo ovat nekin Palmqvistin suunnittelemat. Pääkonttori ja virkailijaklubi Kerhola reunustavat yhteistä piha-aluetta. Teollisuusalueen keskustan puisto- ja istutussuunnittelusta on vastannut maisema-arkkitehti Paul Olsson. Kymijoen ylittävä Keskikosken silta sijaitsee Ummeljoki-Myllykoski maantiellä. Teräsbetonikantinen teräksinen sauvakaarisilta on valmistunut 1954. Keskikosken silta on tiehallinnon museosilta.

Kuva 26. Myllykosken teollisuusympäristön RKY- kohderajaus esitettynä sinisellä aluerajauksella pohjakartan päällä. Lähde: Museovirasto, karttapalvelu, viimeksi vierailtu 16.11.2025.

Kuva 27. Näkymä Myllykosken tehdasalueelle pohjoisesta puutavarakentän keskellä sijainneen lastusiilon katolta. Kuvan vasemmassa reunassa näkyy Myllykosken keskustan rakennuksia ja oikeassa reunassa Lössitien varteen rakentuvan suurikokoisen rakennuksen työmaa.

Kuva 28. Myllykosken teollisuusympäristön RKY- kohderajaus esitettyä ilmakuvan päällä. Asemakaavahankkeen rajaus on merkitty kuvaan punaisella rajauksella. Lähde: Museovirasto, karttapalvelu, viimeksi vierailtu 16.11.2025.

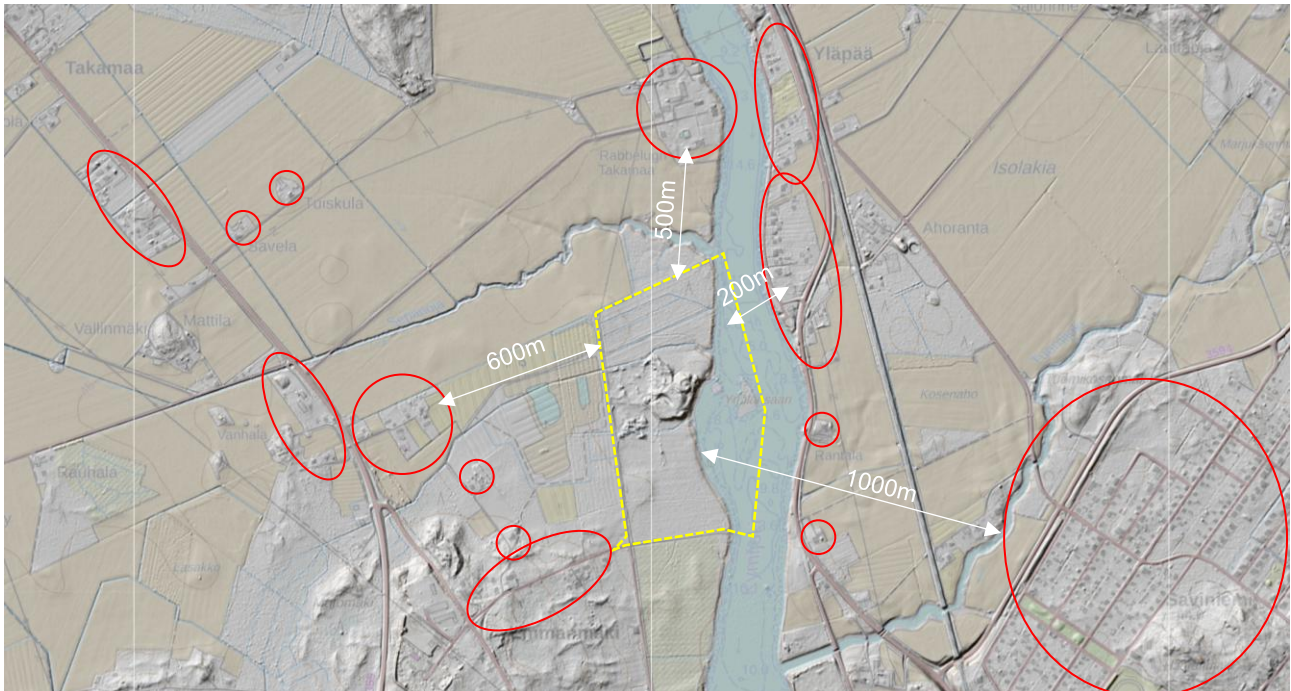
Myllykosken tehdasalueen RKY-alue ei varsinaisesti sijoitu aivan kiinni Ummeljoen Lossitien aluetta, mutta tehdasalueella olevat rakennukset, savupiiput ja muut tekniset rakennelmat ovat alueen lähi- maisemaa hallitseva ja rajaava elementti. Tehdasalueen länsiosassa Kymijoen sulkeva hiomoraken- nus ja vesivoimalaitos katkaisevat konkreettisesti jokiuoman suuntaisen pitkän näkymän.

Kuva 29. Myllykosken tehdasalue lännen suunnalta 1.8.2025. Kuva: Lentokuva Vallas Oy, kuvaaja Hannu Vallas.

Asutus ja kaupunkirakenne

Selvitysalue sijoittuu kaupunkirakenteessa alueelle, jossa tiiviimpi taajama-alue vaihtuu maaseutu-maiseksi haja-asutusalueeksi. Tiiviimpää asuinrakentamista sijaitsee Kymijoen itäpuolella Jokisillan-tien ja Kymenrannantien varrella. Toinen tiiviimpi asuinkeittymä on Ummeljoen Lossitien sekä An-jalantien ja Etuportintien risteysalueella. Muuten rakentaminen keskittyy pelto- tai metsäsaarekkei-den keskellä oleviin yksittäispihapiireihin.

Kuva 30. Asemakaava-alue on merkitty kartalle keltaisella katkoviivalla. Sen lähialueella sijaitsevat asuinkeittymät on merkitty kartalle punaisilla ympyröillä, etäisyydet valkoisella. Kuva: Maanmittauslaitos, paikkatietoikkuna, 17.11.2025.

Kuva 31. Näkymiä Ummeljoelta Anjalantieltä ja Kymijoen itäpuolelta Jokisillantien ja Kymenrannantien varrelta.

Maisemasynteesi

Tarkastelualueen korkeuserot ovat suhteellisen pieniä ja suurmaisemassa se onkin kokonaisuudessaan Kymijoen jokilaaksoa. Alueen pohjoisosassa laajat alavat ja avoimet viljelysaukeat rajaavat alueen läpi virtaavaa Kymijokea. Rantapenkereet ovat loivia ja joki on maisemassa kohtuullisen hyvin näkyvissä. Joen länsipuolella peltoja halkovat suorat ojat sekä ennen Kymijokeen laskemistaan meandoroiva Sepänoja. Rabbelugnin kartano toimii etenkin jokimaisemassa maamerkkinä Sepänojan pohjoispuolisella kulttuurimaisema-alueella. Yhdessä ne muodostavat maiseman solmukohdan. Kartanolle johtava koivukujanne ja siinä olevat puustoisemmat kohdat jakavat alueen maisematilaa yhdessä Takamaan suoran koivukujan kanssa. Kyseinen koivukujanne ja sen yhteydessä olevat tilakeskukset katkaisevat näkymän tien eripuolilla olevan peltoalueiden välillä.

Ummeljoen tiivistä asutusta rajaavat metsäiset selänteet ja Kymijoen rannan alavat metsäalueet. Avoimia maisematiloja on alueella siten vähän. Ummeljoen kohdalla jokimaisema on pääosin teollinen entisen paperitehtaan ja uuden datakeskusalueen rajatessa näkymää joen molemmin puolin. Alueen kaakkois-luode suunnassa halkaiseva voimajohtolinja on joen länsipuolen merkittävin maisemavaurio.

Kymijokeen laskeva Tuomijoki jakaa joen itäpuolisen maiseman avoimeen agraarimaisemaan ja Myllykosken tiiviisti rakennettuun taajamaan. Joen purkupiste siltoineen muodostaa alueen toisen maiseman solmukohdan. Etelä-pohjoissuuntainen rautatie ja Jokisillantie (tie nro 3593) kulkevat alueen pohjoisosassa hyvin lähellä Kymijokea. Varsinkin Kouvola – Kotka rautatie sijoittuu korkean rantapenkereen päälle. Penger katkaisee pitkän näkymän idän suuntaan. Rataan liittyvät sähköpylväät ja niissä kulkevat johtimet muodostavat maisemaan horisontaalisen elementin. Radan, maantien ja joen väliin jää puoliavoin asuinalue. Myllykosken keskustan ja joen välinen alue on teollinen, eikä sen kautta keskustan suunnasta näkymiä joelle avaudu.

Selvitysalueen merkittävimpinä maisemasta erottuvina maamerkkeinä ovat tehtaiden korkeat rakennukset ja savupiiput, Myllykosken kirkko torneineen, Saviniemen jalkapallostadionin valaisinpylväät ja Kymijoen katkaiseva hiomon, padon ja voimalaitoksen sisältämä rakennuskokonaisuus.

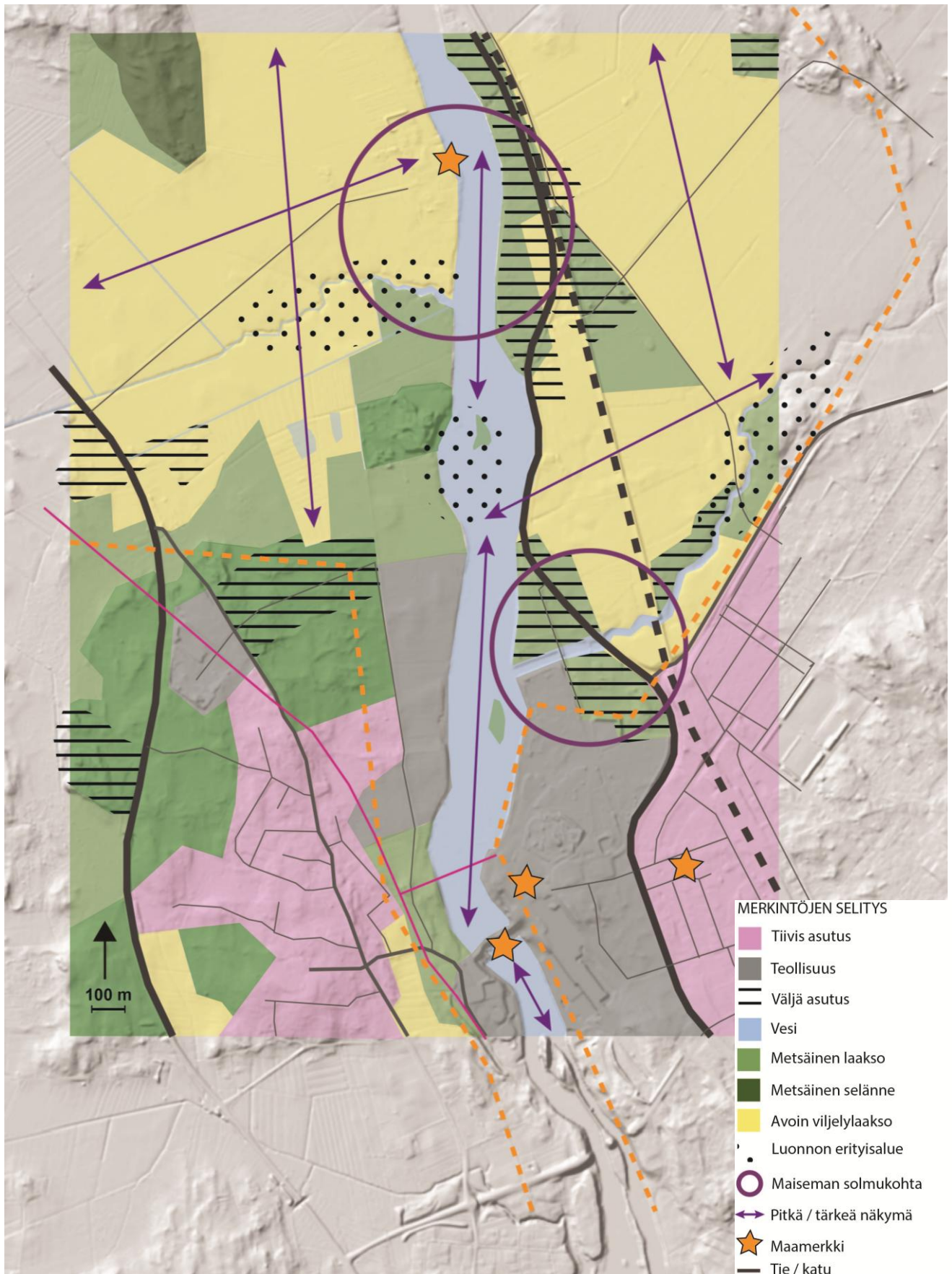
Alueen pisimmät ja tärkeimmät näkymät keskittyvät Kymijoen suorille osuuksille ja pohjoisosan viljelysaukeille. Kymijoen ranta-alueella oleva puusto ja kasvillisuus rajaavat hyvin tiiviisti joen vesialueelta. Joen itärannan maisematilassa ja sen kokemuksellisuudessa on tapahtunut merkittävä muutos vuonna 2025, kun Kymijoen ranta-alueilla kasvavaa puustoa harvennettu. Joen poikki ei pitkiä näkymiä juuri alueella esiinny. Varsinkin Lossitien etelä- ja pohjoispuolella sijainneiden vanhojen Myllykoski Oyj:n viljelyksessä olleiden peltoalueiden metsittäminen on vaikuttanut merkittävästi alueen pitkin näkymiin. Näkymä on osittain avautunut 2010-luvulla, kun savenotto paikalta on poistettu puustoa.

Kuva 32. Näkymä Kymijoen itärantaa seuraavan Jokisillantien varrelta kohti pohjoista.

Kuva 33. Näkymä Anjalantieltä etelään kohti Takamaan suoraa ja sen varrella olevaa peltoaukeaa.

Kuva 34. Selvitysalueen maisema-analyysi. Lähde: Kouvolan kaupunki, kaavoitus.

Rakentamisen ja maankäytön vaikutukset kulttuurimaisemaan

Kulttuurimaiseman historiallinen kerroksellisuus

Ummeljoen pohjoispuolisen alueen kulttuurimaisema on vähitellen muotoutunut nykyiseen asuun 1700-luvun loppupuolelta alkaen. Kartanon rakentamisen myötä alueen alkuperäinen metsäluonto on muutettu viljelyskäyttöön ja avoimiksi peltoalueiksi. Muutos tapahtui aluksi vain Kymijoen länsipuolella, eli Ruotsin kuningaskunnan alueella. Valtakunnan raja poistui Kymijoesta 1800-luvun alussa, jonka jälkeen myös Kymijoen itäpuolen metsät raivattiin viljelyskäyttöön. Tämä muutos avasi jokilaakson maisematilan. 1940-luvulla talvisodan jälkeen säädetyin pika-asutuslain ja jatkosodan jälkeen säädetyin asutuslain perusteella muodostettiin myös Kymijokilaaksossa olevien suurtilojen alueille runsaasti pientiloja. Nämä nykyisin aukeiden peltoalueiden keskellä sijaitsevat tiiviisti rakennetut ja puustoiset tilakeskukset tuovat alueelle sen nykyisen ilmeen.

Emmanmäen ja Kymijoen välissä sijainneiden avoimien peltoalueiden metsittäminen 1980-luvun loppupuolella esti vähitellen pitkät näkymät Ummeljoelta Kymijoelle ja edelleen sen itäpuolella olevalle Myllykoskelle.

Kuva 35. Myllykosken tehdasalue etelän suunnalta 1950-luvun alussa. Taustalla näkyvä selvitysalue on kokonaisuudessaan viljelyksessä olevaa peltoaluetta. Rabbelugnin kartanolle johtavan koivukujan halkoma kulttuurimaisema-alue jatkuu yhtenäisenä Kymijoen toiselle puolelle. Kuva: UPM Keskusarkisto.

Kuva 36. Näkymä Myllykosken tehtaan puukenttäalueelta pohjoiseen. Kymijoen varren puustoiset vyöhykkeet katkaisevat pitkät näkymät. Lossitien varrella oleva uudisrakentaminen on näkyvillä lehtipuuvaltaisen rantapuuston takana silloin, kun puissa ei ole lehtiä.

Kuva 37. Myllykosken tehdasalue etelän suunnalta tarkasteltuna 1990-luvun alussa. Kymijoen toisella puolella oleva suunnittelualue kasvaa vielä tässä vaiheessa kokonaisuudessaan istutettua kuusimetsää. Kuva: UPM Keskusarkisto.

Kulttuurimaiseman kokemuksellisuus

Kulttuurimaisema on jatkuvassa muutoksessa. Peltoviljelyssä on siirrytty yhä suurempiin tuotantoyksiköihin ja niitä hoidetaan suuremmilla koneilla. Tilakeskusten rakennuskannan mittakaava muuttuu, koska suuremmat koneet vaativat suurempia suojatiloja. Alueella viljeltävät kasvilajikkeet ja niiden varastointi tuovat mukanaan erilaisia ja eri kokoisia talousrakennuksia. Uusien rakennusten rakentamisen yhteydessä tilakeskusten alueilta yleensä poistetaan suurikokoista puustoa arvioimatta ollenkaan sitä, mitä vaikutuksia sillä on ympäröiviin alueisiin. Maaseutuelinkeinojen muutokset saattavat siis jäsentää ja muuttaa hyvinkin äkillisesti alueen kulttuurimaisemaa.

Myllykosken ja Ummeljoen alueella on toiminut teollisia laitoksia 1700-luvulta alkaen. Sahat ja myöhemmin paperiteollisuus ovat siis olleet läsnä alueen kulttuurimaisemassa. Teollisen toiminnan sekä maanviljelyksen ja karjatalouden aiheuttamat erilaiset äänet, tuoksut ja hajut sekä alueen liikenneväylät vaikuttavat ympäristökokonaisuuteen. Myös alueella asuvien, siellä vierailevien tai sen ohittavien henkilöiden ympäristökokemukset ovat erilaiset.

Jatkossa myös ilmastonmuutos aiheuttaa väistämättä muutoksia kulttuuriympäristöön. Ilmatieteen laitoksen arvion mukaan paikallinen vuotuinen sademäärä voi kasvaa jopa 15 %. Tämä muutos vaikuttaa ympäristöön siten, että terminen kasvukausi voi hetkellisesti pidentyä, jolloin alueen pelto-pinta-alaa saatetaan lisätä. Tällä muutoksella on vaikutus puustoisten alueiden määrään. Sen muutokset vaikuttavat alueen pitkiin näkymiin siten alueen maiseman rajapintoihin. Ilmastonmuutokseen liittyvien yksittäisten rankkasateiden määrän kasvu lisäävät hallitsematonta pintavaluntaa peltoalueilta. Kymijokilaakso on hyvin tasaista ja kaikki alueelle kertyvät pintavedet ohjautuvat alueen ojaverkostoa pitkin Kymijokeen. Veden mukana ojaverkostoon ja Kymijokeen huuhtoutuu pelloilta hienojakoisia maa-aineksia ja ravinteita, jotka lisäävät sekä alueen ojaverkoston että laajemmin Kymijoen rantojen rehevöitymistä. Ojien varsien ja Kymijoen rantojen lisääntyvä puusto rajaavat tehokkaasti niitä ympäröivää kulttuurimaisema-alueita visuaalisesti. Muutos tapahtuu hitaasti, joten emme varsinaisesti huomaa sitä ennen kuin alueille kasvaneeseen puustoon tehdään muutoksia.

Hyvä esimerkki tästä on Kymijoen itärannalla keväällä 2025 tehty puuston harvennustyö, jossa poistettiin runsaasti puustoa Kymijoen rantaa seurailevan Jokisillantien ja joen väliseltä alueelta. Erityistä huomiota kohdistettiin paikkoihin, joista oli mahdollista avata pitkiä näkymiä joen yli sen länsipuolella oleville alueille tai Kymijokea pitkin sen ylä- ja alavirtaan. Puuston poistolla aikaansaatu muutos

kulttuuriympäristökokemukseen oli merkittävä ja ilmeisesti suurelta osalta sen vuoksi Jokisillantien valittiinkin Kouvolan Sanomien järjestämässä yleisöäänestyksessä Kouvolan kauneimmaksi tieksi kesällä 2025.

Kuva 38. Jokisillantien ja Kymijoen välissä olevan alueen puustoa harvennettiin keväällä 2025, jolloin jokiuoma ja sen itäpuolella oleva maaseutumaisema yhdistyivät. Kuva Kouvolan Sanomat, kuvaaja Jussi Lopperi.

Kymijoen länsipuoleiselle ranta-alueelle on tyypillisesti kasvanut parikymmentä metriä leveä puustoinen vyöhyke, jossa kasvaa pääsääntöisesti suurikokoista puustoa, mäntyjä koivuja ja tervaleppää. Tämä vihervyöhyke toisaalta muodostaa joen varrelle yhtenäisen viherkäytävän, mutta toisaalta rajaa joen ja peltoaukeat omiksi maisematiloiksi. Tämä vihervyöhyke katkeaa selvitysalueella ainoastaan Lossitien ja Rabbelugnin kartanoalueen kohdalla, jossa kulttuurimaisema ja rakentaminen ulottuvat aivan Kymijoen vesirajaan asti.

Maisemavaikutusten hallinta

Lossitien etelä- ja pohjoispuolen rakentamisen maisemavaikutukset ovat paikallisesti merkittävät. Alueelle jo toteutunut uudisrakentaminen on mittakaavaltaan huomattavasti alueen perinteellistä asuinrakentamista tai maaseuturakentamista suurempaa. Yksittäiset rakennukset ovat sekä korkeampia, että pidempiä. Mittakaavaa korostaa entisestään se, että erilliset rakennukset pyritään yhdistämään toisiinsa matalilla nivelosilla, jolloin rakennukset muodostavat yhtenäisiä ja pitkiä kokonaisuuksia. Maiseman tilallisen hahmottamisen ja pitkien näkymien palauttamisen kannalta olisi hyvä ratkaisu, jos rakennusten väleihin jäisi rakentamattomia kohtia. Lisäksi rakentamisen ohjauksessa olisi hyvä huomioida, että rakennusten julkisivuissa käytetään sellaisia materiaaleja, värejä ja rakenteita, jotka sulautuvat ympäristöön myös silloin, kun esimerkiksi Kymijoen ranta-alueen puustossa ei ole lehtiä.

Ummeljoella vanha avoin agraarimaisema on peltojen metsittämisen vuoksi vähitellen muuttunut. Lossitien pohjoispuolisen alueen muutos ja alueen puuston poistaminen muuttaa alueen kulttuurimaisemaa, sillä se avaa uudelleen pitkiä näkymiä peltoalueelta Myllykosken suuntaan. Vaikka muutoksessa palataan entiseen tilanteeseen tuo lisärakentaminen alueelle uuden lisätason. Uuden rakentamisen ja maankäytön ympäristöön sovittaminen on tehtävä huolellisesti, sillä se tulee lähelle Rabbelugnin kartanon kulttuurimaisemaa, muutoksille herkkää Sepänojaa sekä Kymijoen keskellä olevaa Yrjölänsaarta, jonka ympäristössä on luontoarvoja.

Haitallisia maisemavaikutuksia voidaan lieventää jättämällä riittäviä puustoisia suojavyöhykkeitä sekä teollisuusalueen ja Kymijoen väliin sekä alueen pohjoisosaan Sepänojan eteläpuolelle. Tärkeää on myös suojavyöhykkeiden jättäminen olemassa olevan Lossitien varrella ja Myllykoskella olevan asutuksen väliin. Alueen läpi laskevien ojen ja hulevesien hallinnan huomiointi osana alueen kokonaissuunnitelmaa myös tärkeää.

Lähteet

A-Insinöörit Oy. *Luontokartoitus. Datacenter Kouvola*. 30.4.2024.

A-Insinöörit Oy. *Luontokartoitus. Kouvola, Lossitien pohjoispuoli*. 31.8.2025.

Geologian tutkimuskeskus GTK, *karttapalvelu Maankamara*. <https://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>, viimeksi vierailtu 14.11.2025.

Insinööritoimisto Lepistö. UPM Kymmene Oyj / kiinteistöt. *Lossitie, Myllykoski, perustamistapalausunto, työ 1999*. 27.2.2025.

Kaakkois-Suomen kulttuurimaisemat. EKKU – Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson kulttuuriympäristö kartoille -hanke. [Kaakkois-Suomen kulttuurimaisemat](#), viimeksi vierailtu 14.11.2025.

Kouvolan kaupunki. Asuminen ja ympäristö, kaavoitus. *Rakennetun kulttuuriympäristön selvitys. Kymijoen keskiosan rantaosayleiskaava ja Alakylän kyläosayleiskaava*. 21.8.2020.

Kouvolan kaupunki, kaavoitus. *Ummeljoen teollisuusalueen pohjoispuolella oleva maanlajitusalue ilmakuviin ja karttojen perusteella, lyhyt selvitys*. 8.2.2024.

Maanmittauslaitos. *Paikkatietoikkuna*. <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>, viimeksi vierailtu 16.11.2025.

Museovirasto. *Arkeologiset kohteet. Sepänoja*, https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000095097, viimeksi vierailtu 16.11.2025.

Museovirasto. *Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt*, Anjalan historiallinen ympäristö https://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1282 ja Myllykosken teollinen ympäristö https://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1479, viimeksi vierailtu 16.11.2025.

Sito Oy. *Kymijoen maisemaselvitys. Kymijoen rantaosayleiskaavan ja Alakylä kyläyleiskaavan tausta-aineisto*. 23.12.2016.

Vesi.fi. *karttapalvelu* <https://www.vesi.fi/karttapalvelu/>, viimeksi vierailtu 14.11.2025.

Ympäristöministeriö ja Suomen Ympäristökeskus. *Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), Kymenlaakso*. Raportti.